

על עדר בני-הבקר במשמר-העמק בתשכ"ב

עם גמר שנת תשכ"ב יש ברצוני למסור אי החלב שלנו. אתחיל בפרשת עגלי המרבץ. אילו סיכומים מגידול העגלות והעגלים בעדר

התנועה בעדר העגלים בתשכ"ב

בהחלפת השנה	גולדו	ניקנו	בס"ה נוספו	נמכרו	מתו	בס"ה יצאו	בסוף השנה	בממוצע שנתי
102	86	3	89	91	7	98	93	98.2

באות אחרות. בס"ה מתו בגיל 4—5 שבועות 11 עגלים. בגלל המחלה הוצאו כל העגלים מהרפת שלהם ו"פיוזנו" אותם לכל רוח: לדיר הצאן, לשפניה הישנה ואף לאורחה. אנו מקווים שעל ידי ניקוי וחיטוי יסודי של רפת היונקים ולאחר סידורים ושיפולולים מתאימים בבנין הזה, נצליח להתגבר על הנגע.

שלא כבשש השנים האחרונות, בהן אחוז התמותה בעדר העגלים הצעירים היה כמעט אפסי, הרי בשנה האחרונה חל בשטח זה מיפ"נה לרעה. הסיבה לכך: דלקת הריאות המיד-בית. רוב העגלים והעגלות הודבקו במחלה בשבועות הראשונים לחייהם. מבין העגלים מתו ארבעה מחמת מחלה זו, שלושה נפסדו — אחד מנכישת נחש ארסי ו-2 מחנק, ועוד 4 — מסי-

הזנת העגלות בשנת תשכ"ב (בהשוואה לתשכ"א)

השנה	שחת ק"ג	תחמיץ ק"ג	ירק קצור ק"ג	פולפה מולאסה	מזון מרוכז ק"ג	ס"ה יח' מזון	% המ"מ	מס' עג' בממוצע	יח' מזון לכל עגל
תשכ"א	10,815	6,978	12,253	12,712	134,11	179,869	75	102.9	1748
תשכ"ב	8,358	6,401	14,419	9,452	130,318	168,948	77	98.2	1720

לחתנו בגידול עגלים. מספר העגלים בממוצע שנתי בשנת תשכ"ב היה קטן מזה שבתשכ"א; הסיבה לכך — בתשכ"ב לא ניקנו כמעט עגלים מהחור.

אין הבדל מהותי בהרכב התפריט של העגלים ובמספר יחידות המזון לכל עגל בשתי השנים האחרונות. למעשה, שיטת ההזנה של העגלים במשקנו היא קבועה ואחידה, ובכך היסוד להצ-

תוספת המשקל של העגלים ונצילות המזון

השנה	מספר העגלים שנמכרו	משקל כללי ברוטו, ק"ג	עגל בממוצע ק"ג	ס"ה יח' מזון	ס"ה ייצור בשר נמו, ק"ג	לכל ק"ג תוספת יח"מ
תשכ"א	96	44,386	462.3	179,869	40322	4.46
תשכ"ב	91	43,612	479.3	168,948	37193	4.54
ההפרש	-5	-774	+17	-10,921	-3129	-0.08

הזנה ירדה במקצת נצילות המזון לעומת תשכ"א. הסיבה לכך: הפעם נמכרו העגלים בגיל מבוגר יותר ובמשקל גבוה יותר. התצרוכת למ' זון בשלבי גדילה מבוגרים היא גדולה יותר, אולם

הזנה ירדה במקצת נצילות המזון לעומת תשכ"א. הסיבה לכך: הפעם נמכרו העגלים בגיל מבוגר יותר ובמשקל גבוה יותר. התצרוכת למ' זון בשלבי גדילה מבוגרים היא גדולה יותר, אולם

הפעם הראשונה שמכרנו לאגודת ההזרעה „און“
 עגל בן חצי שנה בתור פר רביה במחיר 2000
 ל"י.
 ברצוני להוסיף עוד שלמרות המחלה המידר
 בקת שפגעה בעגלים, הרי בגיל הגמילה (5-5½)

תנועת עדר העגלות בשנת תשכ"ב

המספר בראשית השנה	נולדו	ט"ה נוספו	נמכרו	נשחטו	מתו	המליטו מבכירות	יצאו	המספר בסוף השנה	בממוצע שנתי
124	77	77	9	1	4	52	66	135	130.8

גם העגלות נפגעו מדלקת הריאות המידבר
 קת ר" מתו. למרות זאת אפשר לציין שהתפתר
 חותן של העגלות בדרך כלל מניחה את הדעת.
 בזמן האחרון נשקלו 51 עגלות בגילים שונים
 ותוצאות השקילה היו די מעודדות: 9 עגלות
 בגיל ממוצע של 15.3 חודש הגיעו למשקל ממו
 צע של 398 ק"ג; משקל השיא היה 455 ק"ג
 בגיל 14 חודש. גם ביתר הגילים התוצאות הן

גיל המבכירות בהמלטתן הראשונה ותנובת החלב שלהן

השנה	מספר המבכירות שהמליטו	מספר המבכירות שסיימו תק' חליבה	הגיל בזמן ההמלטה חודשים	התנובה בתקופה הראשונה	מספר ימי חליבה	חלב ליום בק"ג
תש"ך	35	25	31	5897	318	18.5
תשכ"א	29	27	28.9	5563	303	18.3
תשכ"ב	52	29	27.2	6266	311	20.2

ההפרש (תשכ"ב לעומת תשכ"א): -1.7

חלב יותר מאשר מבכירות תשכ"א!
 לציון מיוחד ראוייה המבכירה „בלורית“ בת
 „דנדי“: היא הגיעה בגיל של שנה למשקל של
 408 ק"ג; חוזרעה בגיל 11 חודש; המליטה
 בגיל 20 חודש. בתקופת חליבתה הראשונה
 הניבה 6244 ק"ג חלב. העגל שהיא ילדה לאחר
 מקומי „דן“ הגיע בגיל 379 יום למשקל של 460
 ק"ג. בהמלטה שניה ילדה עגלה הניבה ב־100
 יום ראשונים 4000 ק"ג חלב בקירוב. היא התר
 עברה כבר בפעם שלישית מהזרעה אחת, ובגיל
 שלוש וחצי שנה תמליט בפעם השלישית. אכן
 יש לראות זאת כמקרה יוצא מגדר הרגיל.

מתוך 52 המבכירות שהמליטו בשנת תשכ"ב
 סיימו עד עכשיו את תקופת חליבתן הראשונה
 9; תנובתן הממוצעת היתה 6300 ק"ג חלב. בין
 אלה — „ערמונית“ בת קישון, שהמליטה בגיל
 25.6 חודש שהניבה 7360 ק"ג חלב. גם יתר 43
 המבכירות, שטרם סיימו את תקופת חליבתן —
 תנובתן משביעה רצון. ב־100 יום ראשונים אחרי
 המלטתן הגיעו לתנובה ממוצעת של 2300 ק"ג
 חלב; הן גם מתמידות בתנובת החלב ויש להניח
 שהן תסיימנה את תקופת החליבה שלהן באותה
 רמה של המבכירות משנת תשכ"ב.
 המבכירות משנת תשכ"ב הניבו 703 ק"ג

חזנת העגלים בשנת תשכ"ב (בהשוואה לתש"ך ותשכ"א)

השנה	שחת ק"ג	תחמיץ ק"ג	ירק קצור ק"ג	מזון מרוכז ק"ג	ס"ה י"מ	% מזון מרוכז	מס' עג' בממוצע שנתי	לעגלה אחת	מזון מרוכז בממוצע לעגלה אחת בק"ג
תש"ך	11,282	11,958	68,766	83,503	175,509	47.6	107	1640	780
תשכ"א	18,130	17,087	61,760	82,775	179,752	46.0	112	1605	740
תשכ"ב	18,217	5,237	73,826	128,347	230,214	55.8	131	1757	980

בשנת תשכ"ב הנהגנו חזנה אינטנסיבית יר תר של העגלות ומכאן ההפרש הגדול ביחידות מזון לעומת השנים הקודמות. העליה העיקרית היא במזון מרוכז — 980 ק"ג מזון מרוכז בממוצע לכל עגלה לעומת 740 בשנת תשכ"א.

סיכום

כבגידול העגלים כן גם בגידול העגלות נהגנו

משמר העמק, נובמבר 1962 מאיר אורלסקי

פרי-הזרעה בישראל

רשימה זו אינה כוללת עגלים-פרים עד גיל 9 חדשים.

לאחר מצב יציב במספר הפרים משך 3 שנים ניכרת ירידה תלולה ב-1962. בולט החסרון בפרים ילידי 1958—1960.

היציאה של הפרים

גורמי היציאה	שנת 1959/60	שנת 1960/1	שנת 1961/2	ס"ה 3 שנים
בירור לחלב	4	2	6	12
בירור לעטין	2	—	3	5
בירור למבנה גוף	1	4	5	10
ס"ה בירור	7	6	14	27
זיקנה	1	2	4	7
פוריות לקויה	3	1	3	7
שונות	2	1	2	5
יצאו בס"ה	13	10	23	46

היציאה בשנת 1961/2 היתה כפולה מזו שב-שתי השנים הקודמות. במשך 3 שנים יצאו 46 פרים; היציאה הממוצעת — 15.3 פר מתוך עדר של 77 פרים.

יש לציין, כי מבין 27 הפרים שהוצאו לאחר מבחן כושר ההורשה שלהם סולקו רק 12 בגלל (סוף בעמוד 48)

טיב הפרים ומספרם באגודות ההזרעה קובע במידה רבה את טיבם של עדרי הבקר לעתיד לבוא. כיום סבורים שמבחני הפרים הם אמצעי עזר רב בהשבתה, אולם חשיבות המבחנים וער כם תלויים במספר הפרים המגיעים למבחן ואפ-שרויות הברירה ביניהם.

מספר הפרים באגודות בתחילת כל שנה לפי שנת-הולדת

שנת-הולדת	1.10 1959	1.10 1960	1.10 1961	1.10 1962
1949	8	7	5	2
1950	3	2	1	—
1951	—	—	—	—
1952	3	—	—	—
1953	6	3	2	1
1954	8	7	6	3
1955	9	9	7	4
1956	15	15	15	10
1957	14	13	14	11
1958	11	9	8	7
1959	—	12	10	9
1960	—	—	8	6
1961	—	—	—	14
ס"ה	77	77	76	67